

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО СТАРОГРЪЦКИ ЕЗИК ЗА XI КЛАС

(II ГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП, ИЗБИРАЕМИ ЧАСОВЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНА ПОДГОТОВКА)

Класическото образование представлява ядрото на хуманитарното образование, а изучаването на класическите езици е неразделна и неотменна част от общата хуманитарна и езикова подготовка на учениците, което дава конкретни и общи знания за системата на езиците, историята, културата и литературата на Античността.

Важна цел на обучението по старогръцки език и цивилизация е да се открият онези значими от практическа гледна точка знания, умения и ценностни нагласи, чието овладяване и изграждане способстват за:

- повишаването на общата и езиковата култура и комуникативната компетентност на учениците;
- придобиване на способност за изразяване, аргументиране и уместна употреба на родния език;
- придобиване на умения за успешно и ясно формулиране на родния език на мислите и чувствата съобразно с комуникативните намерения и ситуации;
- обвързване на обучението по старогръцки език и цивилизация с гражданското образование, което се постига на основата на паралели и контрасти между съвременните и античните ценности и схващания, които стоят в основата на европейските;
- обвързване на обучението по старогръцки език и цивилизация с влиянието и присъствието на езикови елементи, идеи и ценности в съвременните науки и общества.

За реализирането на поставените по-горе глобални задачи обучението по старогръцки език и цивилизация ползва следния инструментариум и си поставя следните конкретни цели:

- да създаде у учениците представа за системата на старогръцкия език (граматическа и лексикална) в сравнение с родния език и с изучаваните съвременни езици;
- да развие у учениците способност за разбиране на функционирането на лингвистичните структури на старогръцкия език;
- да създаде умения за работа с езиковия материал и за връзки между системните езикови елементи с помощта на разнообразни езикови задачи;
- да мотивира и развива у учениците способност за свързване на античния лексикален фонд с този на родния език и изучаваните съвременни езици, включително и във връзка с научната терминология и най-често употребяваната лексика в различни сфери на обществения живот и в академичния и публицистичния стил;
- да създаде умения за четене, разбиране и превод на текстове на старогръцки език (адаптирани и/или оригинални) с помощта на справочна литература (онлайн ресурси, електронни речници, граматика, помощни материали и помагала, коментирани издания и др.);
- да създаде умения и да мотивира желание у учениците да дискутират и коментират антични свидетелства (в превод, адаптирани или в оригинал), третиращи културноисторически, литературни и философски теми, на основата на които учениците да откриват приликата и разликата между античните и съвременните схващания и ценностни нагласи.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО СТАРОГРЪЦКИ ЕЗИК И ЦИВИЛИЗАЦИЯ В КРАЯ НА XI КЛАС

Таблица с декомпозирани стандарти

ЧЕТЕНЕ	ПРЕВОД	КОМЕНТАР
Ученикът може: • да сравнява български преводи на старогръцки (адаптирани или кратки несложни оригинални) текстове; • да разпознава специфики на синтактичната структура на сложните изречения в старогръцки текст; • да разпознава връзките между частите на сложното изречение включително и с помощта на справочни материали (онлайн ресурси, речници, таблици, учебници и др.) и да определя съответните падежи; • да разбира съществената информация от кохерентни кратки (адаптирани или несложни оригинални) текстове; • да открива ключовите думи и изрази в текстове, свързани с изучаваните тематични области; • да открива конкретна информация в кохерентни кратки (адаптирани или несложни оригинални) текстове; • да познава и разбира значението на често употребявани старогръцки понятия и термини, свързани с предвидените в учебното съдържание езикови и културноисторически теми; • да допълва смисъла на изречения или адаптиран текст на базата на подадена и/или налична информация.	Ученикът може: • да превежда правилно изучените наклонения и времена на глаголи от старогръцки на български и от български на старогръцки език (в устна или писмена форма); • да познава особеностите и начините за предаване на български език на специфичните синтактични функции на падежите в старогръцкия език (в устна или писмена форма); • да превежда съставни изречения от старогръцки на български и от български на старогръцки език с помощта на илюстративен материал към тях, на речник и на учебни помагала чрез анализ на частите на речта и на изречението (устно и/или писмено); • да образува словоформи и синтактични конструкции по зададена информация в контекста на изречението.	Ученикът може: • да открива и анализира специфичните синтактични функции на падежите в съставни изречения и в текст включително с помощта на справочни материали (онлайн ресурси, таблици, учебници и учебни помагала); • да анализира различията и особеностите в структурата на старогръцкия текст в сравнение с родния и други съвременни езици; • да прави морфологичен и синтактичен анализ на текст включително с помощта на справочни материали (онлайн ресурси, таблици, учебници и учебни помагала); • да коментира употребата и значението на различни старогръцки заемки и термини в различни области на съвременния живот, в които те се използват; • да коментира значението на старогръцки кратък текст (адаптиран или несложен оригинален) с оглед на културноисторическата тематика, предвидена в учебното съдържание; • да коментира значението и употребата на думи от старогръцки произход в българския език, свързани с предвидените в учебното съдържание езикови и културноисторически теми.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Тематични области	Очаквани резултати (компетентности) по трите основни умения: четене, превод, коментар	Нови знания
Старогръцки език: • Спрежение на глагола – обобщение на глаголните класове; • Конюнктив, оптатив; • Съставни изречения на старогръцки език и употребата на наклонения; • Думи със старогръцки произход в българския език, свързани с предвидените в учебното съдържание тематични области. Културноисторически теми: • Старогръцката литература и нейните жанрове; • Атическа драма; Тивански митологически цикъл; • Историография; старогръцки извори за историята на българските земи; • Философски диалог.	ЧЕТЕНЕ Ученикът може: • да разбира специфичните синтактични функции на падежите включително с помощта на български преводи и на справочни материали – онлайн ресурси, учебници, учебни помагала; • да извлича съществена или конкретна информация от кратки кохерентни адаптирани/несложни оригинални текстове; • да открива ключовите думи и изрази в текстове, свързани с изучаваните тематични области; • да разпознава и допълва информацията в съставни изречения и/или в по-дълъг адаптиран текст. ПРЕВОД Ученикът може: • да познава и използва различни начини на предаване на български език на специфичните синтактични функции на падежите в старогръцкия език; • да превежда правилно от старогръцки на български и/или от български на старогръцки език изучените глаголи; • да превежда съставни изречения от старогръцки на български и от български на старогръцки език с помощта на справочни материали – онлайн ресурси,	Език: • Спрежение на глагола в наклоненията на сегашно, бъдеще и миналите времена; • Значение и употреба на думи от старогръцки произход в български език, свързани с предвидените в учебното съдържание тематични области. ЛЕКСИКА <i>Включват се основни лексикални единици по предвидените от програмата тематични области.</i> Културноисторически теми: • Примерни понятия: мит, атическа драма, театър, философски диалог, историография; • Старогръцки понятия и термини, свързани с представените в учебното съдържание културноисторически теми.

речници, учебници и учебни помагала;

- да сравнява и оценява по-големи по обем адаптирани или неадаптирани с неголяма трудност старогръцки текстове с техни български преводи.

КОМЕНТАР

Ученикът може:

- да коментира от граматическа гледна точка специфичните синтактични употреби на падежите и наклоненията в съставни изречения и/или в по-дълги по обем кохерентни текстове с помощта на справочни материали (онлайн ресурси, таблици, учебници и др.);
- да разбира и анализира различията в структурите на изреченията в старогръцкия и родния език на базата на превод;
- да коментира контекста на употреба на думи от старогръцки произход в българския език;
- да коментира отделни изречения и/или адаптирани текстове според предвидената в учебното съдържание културноисторическа тематика.

ПОДХОДИ И МЕТОДИ В ОБУЧЕНИЕТО

Различните граматични единици и допълнителните културноисторически теми през целия курс на обучението по класически езици се преподават не с теоретична перспектива, а от перспектива на практическото им приложение в работата с езиковия материал или текст и в съответствие с изместването на фокуса и поставянето на ученика в центъра на образователния процес, в който учителят изпълнява ролята на модератор, а учениците изпълняват заданията си по-често в екип, отколкото индивидуално. Урочните единици се представят с илюстративен материал, приложения към текст, онлайн ресурси и мултимедийни презентации.

През II гимназиален етап (XI и XII клас) центърът на работата се поставя върху приложението на представените и усвоени граматически единици в четенето, превода и коментара на текст (оригинален или адаптиран) включително с помощта на онлайн и електронни и мултимедийни ресурси. Фокусът е поставен върху развиването на способност у учениците да работят с езиковия материал и върху упражняването на отделните граматически единици и разбирането на връзките между тях. Интегрираното изграждане на трите езикови умения е с акцент върху коментара (граматически и културноисторически).

Дискутираните и подложени на коментар изречения и/или текстове във II гимназиален етап на обучението по старогръцки език третират културологични, литературни и/или философски теми, както и основни ценностни понятия от значимост за гражданското образование на учениците, които се преподават в сравнителна перспектива към съвременния свят и общество. Учениците опознават националната култура в контекста на европейската, както и развитието на идеите и демократичните ценности през призмата на античния фундамент.

ИЗВЪНКЛАСНИ ДЕЙНОСТИ

За допълване на представените културноисторически теми учениците може да посещават Националния археологически музей, Националния исторически музей и други обекти в и извън гр. София. Важен елемент за постигане на целите на обучението по класически езици и антична цивилизация е съвместната работа на учителите и преподавателите от Катедрата по класическа филология на СУ „Св. Климент Охридски“. Преподавателите от Катедрата по класическа филология подпомагат образователния процес, като изнасят лекции, свързани с тематиката на включените в програмата културноисторически въпроси.

МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

С по-задълбоченото навлизане в текстовете на антична тематика и с представянето и интерпретирането на идеи, ценности и схващания обучението по старогръцки език в XI клас прави връзка с изучавания материал в профилираното обучение по история и цивилизация, български език и литература и философия и помага на учениците да виждат общото и различното в античното и съвременните общества.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ГОДИНАТА

Годишен брой часове за изучаване на предмета в XI клас –72 часа

За нови знания	до 40%	ок. 28 часа
За упражнения, преговор, обобщение и практически дейности	до 55%	ок. 40 часа
За контрол и оценка	до 5%	ок. 4 часа

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Текущи оценки за учебен срок в:	XI клас
Входно равнище	1 оценка
Писмено/устно изпитване	минимум 1 оценка
Класна работа	1 оценка